

Efekty wsparcia przedsiębiorstw w ramach RPO WP 2014-2020

prezentacja raportu końcowego

Maj 2023 r.

Cel główny: ocena efektów wsparcia skierowanego do przedsiębiorców w ramach Osi Priorytetowej I RPO WP 2014-2020

Metodyka badania:

- Analiza danych zastanych;
- Indywidualne wywiady pogłębione:
  - przedstawiciele IZ RPO WP 2014-2020 (5);
  - Beneficjenci (15);
  - BGK i pośrednicy finansowi w poddziałaniu 1.4.2 (14);
  - Eksperti, w tym oceniający wnioski (7);
  - Politechnika Rzeszowska (1);
- Ankiety CAWI/CATI:
  - Beneficjenci działań 1.2 i 1.4.1 (250);
  - Podmioty aplikujące nieskutecznie o wsparcie z poddziałania 1.4.1 (206);
  - Ostateczni odbiorcy wsparcia w poddziałaniu 1.4.2 (209 pożyczki na inwestycje i 129 pożyczka płynnościowa);
  - Grantobiorcy w działaniu 1.6 (286);
- 6 studiów przypadku (w działaniach 1.2, 1.3, 1.4 i 1.5).

WSPARCIE INFRASTRUKTURY B+R W SEKTORZE NAUKI

- Z działania 1.1 kwotą 18,6 mln zł wsparto realizację dwóch projektów (Instytut Energetyki i Uniwersytet Rzeszowski);
- Do końca 2023 r. ze wspartej infrastruktury skorzysta przynajmniej 16 przedsiębiorstw;
- Dzięki projektom powstały/powstaną nowe placówki badawcze (budynek + aparatura), które podniosą potencjał wspartych jednostek naukowych w zakresie:
  - Współpracy z sektorem gospodarki (UR już zrealizował pierwszych kilka zleceń);
  - Współpracy z innymi jednostkami naukowymi (w tym z zagranicy);
  - Prowadzenia projektów B+R.
- Skuteczność wsparcia mogą osłabiać:
  - Niedobory kadrowe wynikające z niskich wynagrodzeń w sektorze nauki;
  - Ograniczone kompetencje jednostek naukowych do komercyjnego zarządzania infrastrukturą badawczą;
  - Reguły określone w mechanizmie monitorowania i wycofania oraz umowie o dofinansowanie projektów (przekroczenie udziału części gospodarczej, okres stosowania mechanizmu).

Informacje wstępne

- Działanie 1.2: wsparto 41 projektów bonowych, 55 projektów B+R i 18 projektów dot. inwestycji w infrastrukturę B+R oraz 2 projekty pozakonkursowe (PCI i Inteligentne specjalizacje);
- Działanie 1.4 – udzielono 582 dotacje na inwestycje, 958 pożyczek na inwestycje oraz 827 pożyczek na obrót;
- Działanie 1.6 – przyznano 1026 grantów na kapitał obrotowy;
- Łączna wartość udzielonego wsparcia wyniosła ponad 1,5 mld zł.

Wpływ wsparcia na innowacyjność

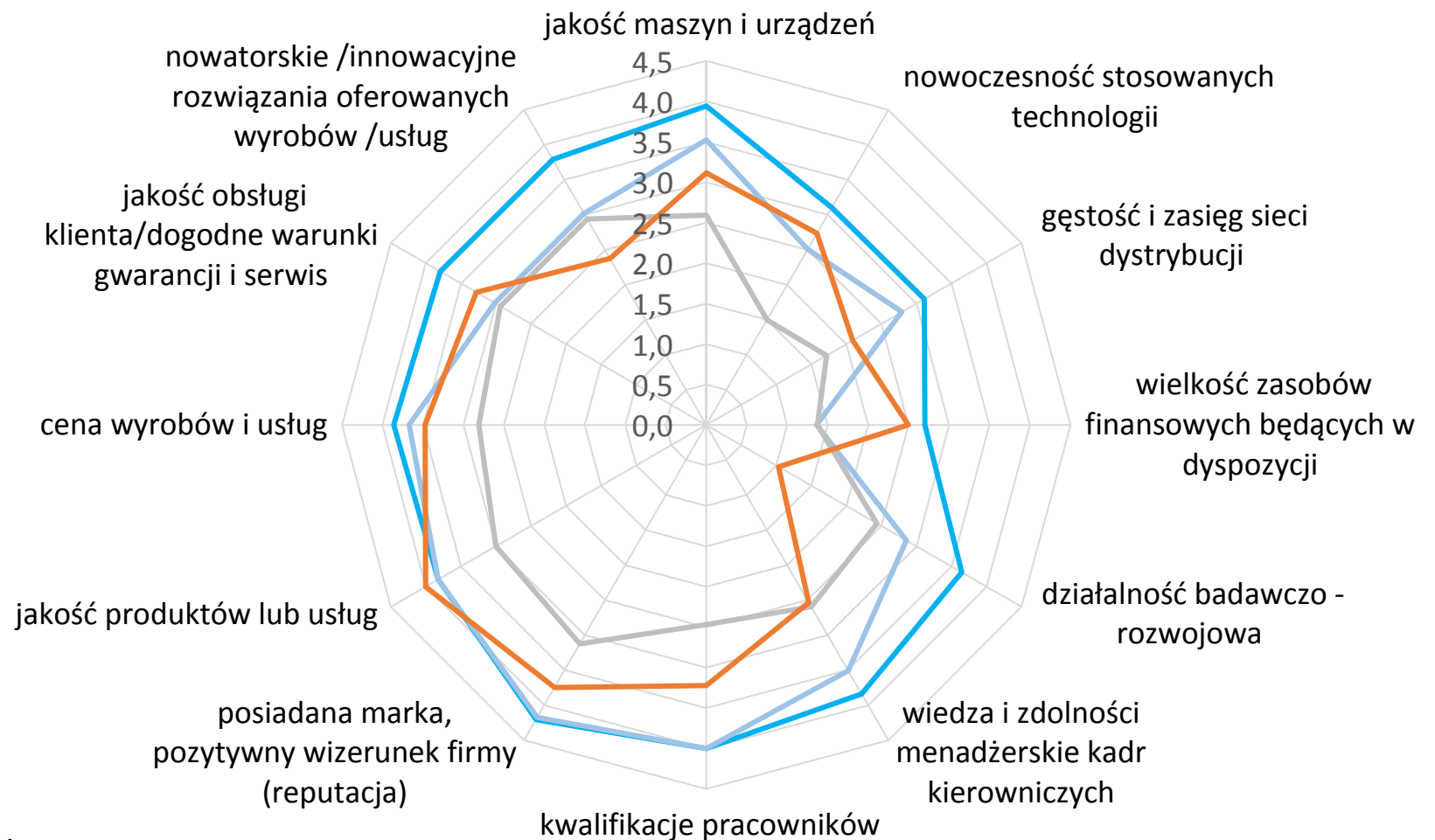
- Wystąpiło zjawisko „przyciągania” do RPO WP firm innowacyjnych - w okresie trzech lat przed złożeniem wniosku działalność innowacyjną podejmował wyraźnie wyższy odsetek badanych aniżeli wynika to z danych GUS;
- Innowacyjny charakter miały wszystkie projekty dofinansowane z działań 1.2 i 1.4.1 oraz 52% inwestycji pożyczkobiorców;
- Dzięki dotacjom innowacyjne projekty zaczęło realizować 32% beneficjentów działania 1.2, 55% beneficjentów poddziałania 1.4.1 i 14% pożyczkobiorców w poddziałaniu 1.4.2;
- Większość beneficjentów wsparcia dotacyjnego realizowała projekty, których przedmiotem były rozwiązania innowacyjne przynajmniej w skali kraju. U pożyczkobiorców dominowały innowacje o maksymalnie regionalnym poziomie;
- Wsparcie dotacyjne pozytywnie wpłynęło na poziom innowacyjności beneficjentów – innowacyjność rozwiązań stanowiących przedmiot projektów była większa niż innowacyjność rozwiązań wdrażanych przez firmy przed pozyskaniem wsparcia;
- Wsparcie z działania 1.2 stymulowało współpracę z sektorem nauki - zdecydowało się na nią 96% beneficjentów projektów B+R i 56% beneficjentów projektów infrastrukturalnych.

WSPARCIE PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

Wpływ wsparcia na konkurencyjność

Przewagi konkurencyjne beneficjentów

1.4.1. i pożyczkobiorców 1.4.2. jakie posiadają obecnie w stosunku do głównych konkurentów na głównym rynku działalności

Skala od 1 do 5 gdzie 1 oznacza bardzo niski poziom danego zasobu a 5 oznacza bardzo wysoki poziom danego zasobu w porównaniu do firm, z którymi bezpośrednio konkurują na głównym rynku ich działalności

— RPI 1.4.1. — de minimis 1.4.1. — TIK 1.4.1. — pożyczki 1.4.2.

Wpływ wsparcia na konkurencyjność

- Wskaźniki pozycji konkurencyjnej wzrosły:
  - udział w rynku (beneficjenci 1.4.1 - 60%, pożyczkobiorcy 1.4.2 – 64%);
  - przychody operacyjne (beneficjenci 1.4.1 - 68%, pożyczkobiorcy 1.4.2 – 55%);
  - rentowność sprzedaży (beneficjenci 1.4.1 - 58%, pożyczkobiorcy 1.4.2 – 43%);
  - przychody ze sprzedaży zagranicznej (beneficjenci 1.4.1 - 55%, pożyczkobiorcy 1.4.2 – 41%);
  - nakłady inwestycyjne (beneficjenci 1.4.1 - 38%, pożyczkobiorcy 1.4.2 – 33%).
- 75% beneficjentów 1.4.1 i 75% pożyczkobiorców 1.4.2 zanotowało zysk w ostatnim roku;
- Inwestycja przyczyniła się do wzrostu zatrudnienia - (beneficjenci 1.4.1 - 63%, pożyczkobiorcy 1.4.2 – 37%);
- Inwestycja przyczyniła się do wzrostu wydajności pracy - (beneficjenci 1.4.1 - 54%, pożyczkobiorcy 1.4.2 – 44%).

Wpływ wsparcia na konkurencyjność – analizy

kontrfaktyczne

- pozytywny efekt netto w przypadku pozycji konkurencyjnej, rentowności sprzedaży, zatrudnienia i wydajności pracy;
- korzystniejsze efekty interwencji w zakresie wzrostu pozycji konkurencyjnej w grupie beneficjentów RPI w porównaniu z pozostałymi grupami (skala wsparcia, potencjał „wyjściowy” beneficjentów);
- pozytywnemu efektowi netto w zatrudnieniu towarzyszy wzrost netto wydajności pracy – inwestycja miała pozytywny wpływ na jakość stworzonych miejsc pracy;
- negatywny efekt netto w przypadku przychodów ze sprzedaży zagranicę (prawdopodobna przyczyna - połowa beneficjentów (49%) dopiero zainicjowała, w wyniku realizacji projektu, obecność na rynkach zagranicznych lub weszła na nowe rynki zagraniczne);

Wpływ netto interwencji w Poddziałaniu 1.4.1. na wskaźniki pozycji konkurencyjnej beneficjentów 1.4.1. ogółem i dla beneficjentów RPI 1.4.1

Wskaźnik	Efekt netto ogółem p.p.	Efekt netto dla beneficjentów RPI p.p.
pozycja konkurencyjna	15,9	30,2
udział w rynku	4,0	11,8
nakłady inwestycyjne	-3,3	10,8
przychody ze sprzedaży	-0,5	25,2
przychody ze sprzedaży zagranicę	-27,5	-14,0
rentowność sprzedaży	24,3	20,6
zatrudnienie	24,3	46,7
wydajność pracy	12,1	20,8

Zielone tło oznacza efekt istotny statystycznie

Wpływ wsparcia o charakterze obrotowym na funkcjonowanie firm w okresie pandemii

- Pożyczki płynnościowe z Poddziałania 1.4.2 oraz granty z działania 1.6 pomogły przedsiębiorcom przede wszystkim w finansowaniu wydatków na zakup towarów, materiałów i usług oraz w bieżącym regulowaniu zobowiązań – wynagrodzeń pracowników, podatków i składek, opłat za czynsz i media;
- Gdyby nie możliwość otrzymania pożyczki, 90% pożyczkobiorców i 88% grantobiorców nie byłoby w stanie pokryć tych wydatków;
- 70% pożyczkobiorców i 67% grantobiorców uznało za mało prawdopodobne zaprzestanie działalności w ciągu najbliższych dwóch lat.

Informacje wstępne

- W ramach działań 1.3 i 1.5 wsparto realizację dwunastu projektów (w działaniu 1.3 – 10 projektów, w działaniu 1.5 – 2 projekty). Znajdowały się wśród nich:
  - Projekty infrastrukturalne (tworzenie stref aktywności gospodarczej, budowa lub remont budynków wykorzystywanych przez inkubatory przedsiębiorczości i parki biznesowe);
  - Projekty wspierające rozwój usług oferowanych przez IOB;
  - Projekty skupione na sieciowaniu regionalnych MŚP;
  - Projekty zorientowane na promocję gospodarczą województwa oraz wspieranie procesu internacjonalizacji MŚP;
- Kwota wsparcia wyniosła 128,2 mln zł.

Skuteczność wsparcia

- Dzięki realizacji projektów udało się m.in.:
  - Przygotować 49,67 ha terenów inwestycyjnych – kończy się sprzedaż działek, trwa lokowanie inwestorów;
  - Utworzyć 3 inkubatory przedsiębiorczości i 1 park biznesowy – pozyskały klientów, samofinansują swoją działalność;
  - Uruchomić 53 nowe usługi w Instytucjach Otoczenia Biznesu – zarówno typowe np. księgowe, prawne jak i szyte na miarę w ramach Podkarpackiej Platformy Wsparcia Biznesu.
- Dodatkowo, do końca Programu planuje się objąć wsparciem dotyczącym promocji na rynkach zagranicznych około 650 firm;
- Zakładany efekt w postaci stworzenia lepszych warunków do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw został osiągnięty (na moment realizacji badania) w ograniczonym, w stosunku do pierwotnych założeń, stopniu: część projektów nie została jeszcze zakończona, zaś w niektórych oszacowanie wpływu Programu na osiągnięcie wzmiankowanego celu może być trudne do przeprowadzenia w krótkiej perspektywie;
- Projekty oddziaływały głównie na firmy z inteligentnych specjalizacji.

REKOMENDACJA 1

Wniosek: Jednostka naukowa w sytuacji przekroczenia zadeklarowanego we wniosku o dofinansowanie udziału części gospodarczej jest zobligowana do zwrotu części dofinansowania w wysokości odzwierciedlającej poziom przekroczenia. Takie rozwiązanie stwarza ryzyko ograniczania przez jednostki naukowe dostępu podmiotom gospodarczym do infrastruktury.

Rekomendacja: Przyjęcie zasady, w myśl której kwota podlegająca zwrotowi z tytułu wykorzystania infrastruktury dla celów gospodarczych ponad udział określony w WoD nie będzie przekraczać rzeczywistych korzyści finansowych jakie jednostka odniosła z tego tytułu LUB wprowadzenie zasady, że weryfikacja zachowania proporcji części gospodarczej do niegospodarczej jest dokonywana jednorazowo, na koniec okresu trwałości projektu LUB wprowadzenie zasady, że beneficjent jest zobowiązany do osiągnięcia udziału części gospodarczej mieszczącej się w określonym przedziale szerokim np. na 10 punktów procentowych.

Sposób wdrożenia: Przyjęcie odpowiednich interpretacji do zapisów mechanizmu monitorowania i wycofania.

Adresat: IK UP

Termin wdrożenia: 30.09.2023 r.

Wniosek: Beneficjenci sygnalizowali trudności dotyczące okresu zastosowania w praktyce mechanizmu monitorowania i wycofania (nawet 40 lat). Już po upływie kilku lat aparatura może utracić swoje walory co będzie utrudniało utrzymanie zakładanego udziału części gospodarczej.

Rekomendacja: Stosowanie mechanizmu monitorowania jedynie w okresie trwałości projektu.

Sposób wdrożenia: Wprowadzenie odpowiednich zmian w treści mechanizmu monitorowania i wycofania oraz zawarcie aneksów do umów z beneficjentami.

Adresat: IK UP

Termin wdrożenia: 30.09.2023 r.

REKOMENDACJA 3

Wniosek: Przynajmniej w początkowym okresie wdrażania FEP można spodziewać się zawirowań gospodarczych negatywnie odbijających się na potencjale inwestycyjnym przedsiębiorstw. Może to prowadzić do ograniczonego zainteresowania ubieganiem się o wsparcie. Wsparcie z poziomu regionalnego powinno być konkurencyjne względem wsparcia z poziomu krajowego.

Rekomendacja: Wprowadzenie rozwiązań, które pozwolą na minimalizację obciążeń finansowych firm związanych z realizacją projektów.

Sposób wdrożenia:

- Maksymalnie szerokie wykorzystanie płatności zaliczkowych połączone z przyjęciem kilkumiesięcznego terminu na rozliczenie zaliczki lub:
- przeprowadzanie każdorazowo analiz dotyczących celowości stosowania kryterium punktującego dodatkowy wkład własny lub:
- ograniczenie do niezbędnego minimum takich kryteriów, których spełnienie wymagałoby poniesienia przez wnioskodawcę dodatkowych kosztów lub:
- redukcja obciążeń administracyjnych, które z punktu widzenia firm przekładają się na dodatkowe koszty jakie muszą ponieść w związku z realizacją projektu (np. maksymalnie szerokie stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków).

Adresat: IZ FEP 2021-2027

Termin wdrożenia: 30.09.2023 r.

REKOMENDACJA 4

Wniosek: Przynajmniej w początkowym okresie wdrażania FEP można spodziewać się zawirowań gospodarczych negatywnie odbijających się na potencjale inwestycyjnym przedsiębiorstw. Może to prowadzić do ograniczonego zainteresowania ubieganiem się o wsparcie. Wsparcie z poziomu regionalnego powinno być konkurencyjne względem wsparcia z poziomu krajowego.

Rekomendacja: Wprowadzenie rozwiązań, które pozwolą na minimalizację obciążeń finansowych firm związanych z realizacją projektów.

Sposób wdrożenia: Redukcja obciążeń administracyjnych, które z punktu widzenia firm przekładają się na dodatkowe koszty jakie muszą ponieść w związku z realizacją projektu (np. rezygnacja z obowiązków wypełniania w SL bazy personelu, podniesienie progu, od którego będzie obowiązywać procedura konkurencyjności).

Adresat: IK UP

Termin wdrożenia: 30.09.2023 r.

REKOMENDACJA 5

Wniosek: W FEP 2021-2027 w ograniczonym zakresie dostępne będzie wsparcie inwestycyjne przedsiębiorstw. Obecna charakterystyka instrumentu finansowego a przede wszystkim maksymalna wartość pożyczki spowoduje, że przedsiębiorcy z grup docelowych będących beneficjentami dotacji w Poddziałaniu 1.4.1., realizujące duże inwestycje nie znajdą adekwatnego instrumentu wsparcia w FEP 2021-2027.

Rekomendacja: Proponuje się podniesienie maksymalnej wartości pożyczki dostępnej dla przedsiębiorców przeznaczonej na wsparcie inwestycji polegających na zakupie środków trwałych (maszyn i urządzeń).

Sposób wdrożenia: Zasadność i skala zwiększenia maksymalnej wartości pożyczki powinna być przedmiotem badania:
Ocena ex-ante instrumentów finansowych.

Adresat: IZ FEP 2021-2027

Termin wdrożenia: 30.09.2023 r.

REKOMENDACJA 6

Wniosek: Komponent innowacyjny Pożyczki-Standardowej Innowacyjnej nie cieszył się zainteresowaniem pożyczkobiorców. Udzielono tylko 5% takich pożyczek. Powodem był warunek udzielenia pożyczki wyłącznie na zakup nowych maszyn i urządzeń.

Rekomendacja: Rozszerzenie katalogu dopuszczalnych zakupów w ramach komponentu innowacyjnego o maszyny i urządzenia używane, ale nie starsze niż określona w metryce produktu cezura czasowa (np. wyprodukowane nie wcześniej niż 3 lata przed datą złożenia wniosku o pożyczkę).

Sposób wdrożenia: Zasadność dopuszczenia maszyn i urządzeń używanych w komponencie innowacyjnym powinna być przedmiotem badania: Ocena ex-ante instrumentów finansowych.

Adresat: IZ FEP 2021-2027

Termin wdrożenia: 30.09.2023 r.

Dziękuję za uwagę

